

Forholdet overdrages til den. Jeg har udtrykkelig forbeholdt — jeg tror ogsaa, det er nævnt skriftlig — ved Forhandlingen med Formændene for Kjøbenhavns Magistrat og Frederiksbergs Kommunalbestyrelse, at retslig Afgørelse af Spørgsmaalet om Administrationens Berettigelse efter Loven af 1862 til enhver Tid er forbeholdt og maa være det. I Landstinget blev dette Standpunkt anført meget stærkt, dels af en af det ærede Medlems Meningsfæller, dels af en Højesteretslagfører, men jeg fastholder, at Administrationen kan ikke ordne dette administrativt. Man kan ordne det ved en ny Lov — det erkender jeg — Lovgivningsmagten kan udgive en ny Lov, men Lovgivningsmagten bør efter min Mening ikke give en uretfærdig Lov, og det kan den let komme til, naar man ikke vil erkende, at det Retsgrundlag, som en Gang er skabt, maa blive staaende, indtil der kommer den Fortolkning af dette Spørgsmaal, som er den eneste, vi anerkende som endelig, nemlig Domstolenes. Der er jo imidlertid ingen Grund til nu at gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal. Det kan blive meget brændende ved næste Behandling, men der er ingen Grund for mig lige saa lidt som for det ærede Medlem til at gøre andet nu end at tage en Reservation over for Fremtiden.

N. J. Larsen: Nej, jeg vil heller ikke her gaa dybere ind paa Spørgsmaalet, men den højtærede Ministers Udtalelser nu foranledige mig til at gentage, at Statens Retsstilling over for de ældre Sporvejsanlæg i Genhold til Loven af 1862 er ganske klar. Det er min Overbevisning, at den højtærede Ministers hele Standpunkt i denne Sag er fuldstændig urigtigt, og jeg skønner ikke, at den Maade, den højtærede Minister har stillet sig paa i denne Sag, er den rette Maade, naar man, som det er den højtærede Ministers Pligt, skal værne om Statens Ret og Interesser. Der er ikke det allerringeste, som kan give Anledning til Tvivl om Statens Stilling i Genhold til Loven af 23de Januar 1862 over for de ældre Sporvejsanlæg. Naar det hedder i Loven, at efter Koncessionens Udløb falder det hele Anlæg over til Staten som dennes Ejendom, saa kan der ikke, synes det mig, være Tvivl om Meningen med disse Udtryk. Det er det hele Anlæg, der falder over til Staten som dennes Ejendom, altsaa Staten kan bruge Anlægget, saaledes som den kan bruge sin øvrige Ejendom, der behøves ikke nogen ny Koncession. Staten har ingen at spørge om Forlov for at kunne fortsætte Driften.

Det er saa heldigt, at jeg kan paaheraade mig et meget vægtigt Vidnesbyrd i denne Henseende. Naar man gennemgaar Forhandlingerne i Riagsdagen angaaende Loven af 1862, finder man ikke mange Bemærkninger fremsatte angaaende dette Punkt, Sporvejsanlæggets Hjemfalden til Staten, men man finder dog en, som er af megen Betydning, og den kom fra den daværende Indenrigsminister. Han udtalte, at Bestemmelsen om, at det hele ved Koncessionsfristens Udløb skulde afstaa til Staten, praktisk vilde sige det samme som en Forpagtningssafgift for Anlæggets fortsatte Afbenyttelse. Det er dog tydelige Ord: Staten bliver Ejer, men Ministeren mente, at den ikke selv vilde drive Anlægget, saa at praktisk fik denne Ejendomsret Betydning af en Forpagtningssafgift for Statskassen. Naar man nu siger, at Anlægget ikke kan drives af Staten, medmindre Kommunen giver sit Samtykke, saa spørger jeg: Hvor har man Hjemmel for denne Sætning? Da Loven af 1862 blev forelagt med Ret for Ministeren til at give Koncession paa Ene ret til Anlæg og Drift af Sporveje, var der ikke i Forslaet nogen som helst Tale fra Regeringens Side om, at Vejbestyrelsen skulde spørges; nej, Retten til at give Koncession til Anlægget laa hos Staten alene som øverste Bejautoritet. Men i Landstinget satte man ind, at for at et saadant Anlæg ikke skulde komme til at genere den almindelige Færdsel, saa skulde i hvert givet Tilfælde Ministeren først indhente de stedlige Vejbestyrelseres Betænkning. Han skulde altsaa blot høre disse, men den afgørende Myndighed laa ubelukkende hos Ministeren, som her handlede paa Statens Vegne efter den Myndighed, der var givet ham ved Loven. Saaledes blev Forholdet opfattet i 1862, og det er ikke undergaaet nogen Forandring siden. Thi at Loven af 20de Februar 1875 har bestemt, at der for Fremtiden ogsaa kan gives Koncession til Sporvejsanlæg, hvorefter Kommunen faar Ret til at fordre Overdragelse af Sporvejene, naar Koncessionstiden er udløben, forandrer jo ikke den tidligere Opfattelse. Loven af 1862 er vedbleven at gælde og gælder fremdeles. Jeg maa altsaa fastholde, at den højtærede Ministers Retsstandpunkt er urigtigt, og at det Standpunkt, man indtog i 1862, var et ganske andet. Jeg vil her blot tage Reservation over for det foreliggende Forslag, idet jeg haaber, at det, inden Sagen bliver afgjort, skal lykkes at faa et rigtigere Synspunkt gjort gældende end det er i Lovforslaget.